

Apoteket Hjorten.

1760.

Längst af alla Stockholms stadsdelar eller förstäder fick Kungsholmen vänta på att erhålla en egen apoteksinrättning. Efter upprepade till Kungl. Maj:t gjorda framställningar, och sedan Collegium Medicum d. 15 sept. 1758 afgifvit tillstyrkande utlåtande, förordnade Adolf Fredrik, genom resolution af d. 20 dec. 1759, att ett apotek skulle inrättas å Kungsholmen.

Till erhållande af privilegiet blef farmacie studiosus Gottfried Hahr af Collegium Medicum anmäld, och efter aflagd apotekar-examen undfick denne d. 5 aug. 1760 privilegium »att på Kungsholmen få inrätta och hålla ett nytt Apotheque, samt derwid åtnjuta de fri- och rättigheter, hwaraf Apothekarne i Riket i allmänhet hafwa sig att hugna».

Apoteket inrättades af Hahr i hörnhuset vid Handtverkargatan och Glasbruksgränden (nu Owengatan) och öppnades 1760 under namnet Stående Hjorten. (Han hade först för afsigt att benämna det efter landskapet Upplands vapen som är ett äpple, men öfvergaf denna tanke.) Redan följande år förflyttade han apoteket till en lokal i församlingens nybyggda fattighus, n:r 6 vid samma gata. Med undantag af åren 1818—34, under hvilken tid det var förlagdt i n:r 4 Handtverkargatan kvarlåg apoteket på samma plats till 1889, då det af apotekare R. Norselius flyttades till sitt nuvarande läge n:r 14 Schéelegatan.

Privilegiet är af amorteringsfonden inlöst med 60,000 kronor.

HAHR, GOTTFRIED. Född 1730, döpt d. 26 nov., i Stockholm.

Föräldrar: Grosshandlaren HENRICH HAHR, född d. 18 aug. 1693, död d. 12 juni 1747, och ANNA CHRISTINA KÜSEL, född d. 4 nov. 1704, död d. 28 dec. 1778.

Han antogs 1744 till elev å apoteket Markattan i Stockholm och blef 1749 farmacie studiosus. Tjänstgjorde ännu ett år på nämnda apotek och sedan å apotek på skilda platser i Sverige samt äfven i utlandet, däribland i Hannover och Hamburg. I slutet af 1750-talet återvände han till Stockholm.

På uppmaning af en del Kungsholmsbor ingaf Hahr 1759 en ansökan till konungen att å Kungsholmen få inrätta ett apotek. Efter inhämtande af Collegii Medici utlåtande förordnade Kungl. Maj:t att Hahr jämte de, som anmält sig till erhållande af privilegium å de två andra vid samma tillfälle beslutade apoteksanläggningarne (Ugglan och Gripen), skulle, tillika med öfriga eventuella sökande, inför Collegium Medicum undergå apotekarexamen, och de tre mest förtjänste därefter anmälas till erhållande af privilegium å respektive apotek. Hahr blef då, efter d. 5 mars 1760 aflagd apotekarexamen, af Collegium Medicum anmäld till erhållande af apoteket å Kungsholmen, hvarefter privilegium utfärdades för honom d. 5 aug. s. å.

Han inrättade apoteket i n:r 3 Handtverkargatan och öppnade det före 1760 års utgång under namnet Stående Hjorten. Redan följande år flyttade han apoteket till motsatta sidan af gatan i församlingens nybyggda fattighus. År 1778 blef han, på grund af sin mindre goda affärställning, nödsakad att försälja apoteket. Han var fortfarande bosatt å Kungsholmen och synes äfven efter frånträdandet af apoteket hafva sysselsatt sig å detta med beredning af en del »patentmedicin», som enligt af honom undertecknade annonser i Stockholmstidningar funnes till salu hos apotekare Hellman på Kungsholms apotek, men utlämnades under hans sigill.

Död d. 15 maj 1786 i Stockholm.

Gift d. 26 jan. 1764 i Stockholm med CHRISTINA REGINA ZETHELIUS, född 1744, döpt d. 5 febr., död d. 2 dec 1778, dotter till garfvaren och kyrkovärden LARS ZETHELIUS och CHRISTINA MARIA ÅKERMAN.

Äktenskapet var barnlöst.

Apotekare Hahr lär, enligt uppgift af assessor P. Chr. Schulzen, ha lidit af någon hudsjukdom, som gjorde att hans ansikte blef vanställdt af utslag och bulnader, hvarigenom han förhindrades att i vidare mån själf öfvervaka apotekets skötsel samt deltaga i göromålen. Detta skall äfven ha varit en medverkande orsak till hans iråkade obestånd.

De af honom införda annonserna om hans »suveräna re-

meder», såsom »Gift emot råttor», »Veritabelt Parisermandelkli, utmärkt genom sin delikata parfym», »Hårbalsam» etc. ge, i fråga om rosandet af dessas framstående egenskaper, föga efter för nutida braskande »läkemedelsannonser».

HELLMAN, CARL CHRISTOFFER. Född d. 17 maj 1745 i Stockholm.

Föräldrar: Kämnären CARL HELLMAN, född 1715, död d. 13 april 1785, och ELISABETH CHRISTINA SCHARENBERG, född d. 24 april 1716, död d. 12 okt. 1797.

Sedan han erhållit nödig skolunderbyggnad tog han först anställning på brukskontor vid Loos koboltverk i Hälsingland. Då grufdriften på grund af minskad malmtillgång upphörde, återvände han 1761 till Stockholm och blef s. å. antagen till elev å apoteket Korpen, som då ägdes af hans morbroder, apotekaren Johan Scharenberg. Efter afslutad elevtjänstgöring var han från sept. 1767 till mars 1768 anställd å apoteket Hjorten i Västerås, tillträdde därpå plats å apoteket Kronan i Stockholm, hvarest han tjänstgjorde till 1778 års början. Han inköpte då apoteket Hjorten i Stockholm, aflade d. 31 maj 1778 apotekar-examen och öfvertog s. å. apoteket, hvilket han innehade till 1811. Bosatte sig efter apotekets försäljning å en egendom på landet och tillbringade där sin återstående lefnad.

Han erhöll 1809 assessors n. h. o. v.

Död d. 25 jan. 1818.

Gift d. 31 mars 1780 med ELISABETH HJORTZBERG, döpt d. 12 febr. 1743, död d. 7 maj 1812, dotter till prosten, kyrkoherden i Kjula och Sundby i Södermanland JONAS LORENTZ HJORTZBERG och ANNA MARIA HULTSTEDT. Äktenskapet var barnlöst.

STAHERE, JOHAN SVEN NILSSON. Född d. 10 april 1782 i Enköping.

Föräldrar: Handlanden och rådmannen i Enköping NILS SVENSSON STAHERE, född i Eksjö d. 9 jan. 1750, död d. 3 juni 1815 i Enköping, och HEDVIG JOHANNA BRANDER, född d. 12 maj 1765, död d. 14 mars 1829.

Han hade i födelsestaden idkat skolstudier och antogs d. 22 sept. 1793 till elev å apoteket Morianen i Stockholm, där han tjänstgjorde i något öfver ett år. Sin återstående elevtid full-

gjorde han från oktober 1795 å apoteket i Marstrand och blef 1799 farmacie studiosus. Han tjänstgjorde 1801—02 å apoteket Enhörningen i Stockholm, och var 1802—03 föreståndare för apoteket å Drottningholm. Sistnämnda år öfverflyttade han till Finland och antog plats på apoteket i Brahestad, hvilket han i juni 1804 inköpte och erhöll, efter d. 5 juli s. å. aflagd apotekarexamen, privilegium å detsamma.

Vid en eldsvåda, som d. 6 okt. 1810 lade större delen af staden i aska, uppbrann äfven apoteket och all Stahre tillhörig lösegendom. Han försålde då privilegiet å apoteket i Brahestad och tillhandlade sig följande år apoteket Hjorten i Stockholm. Genom d. 1 maj 1826 afslutad bytshandel med förre ägaren af apoteket i Wasa J. C. Kantzau, som 1822 öfverflyttat till Sverige och inköpt Risslinge säteri i Roslagen, blef S. ägare af nämnda säteri samt öfverlät apoteket Hjorten på Kantzau. År 1832 afyttrade han Risslinge och inköpte samtidigt apoteket i Borgholm, som han innehade till d. 1 febr. 1837. I sept. s. å. flyttade han åter till Stockholm och var sedan bosatt därstädes.

Stahre undfick 1814 hofapotekares n. h. o. v.

Blef ledamot af Svenska läkarsällskapet 1824 och af Linnéska samfundet 1832.

Död d. 13 febr. 1852 i Stockholm.

Gift d. 21 juli 1805 på Drottningholm med BRITA ULRIKA AULIN, född d. 1 juli 1777, död d. 28 nov. 1860, dotter till handlanden i Stockholm LARS FREDRIK AULIN och BRITA MARIA CARLSBERG.

Barn: MATHILDA THERESIA, född d. 3 juni 1806, död d. 6 dec. 1887; — NILS JACOB, född d. 26 april 1808, död d. 13 mars 1811; — JULIANA FREDRIKA MARIA, född d. 5 juni 1810, död d. 28 maj 1889. Var under en lång följd af år till 1875 föreståndarinna vid Philipsenska skolinrättningen å Södermalm i Stockholm; — NILS JACOB, född d. 22 mars 1812, död d. 21 april 1890. Komminister i Jakobs och Johannes församlingar i Stockholm; — CARL JOHAN, född d. 14 dec. 1815, död d. 30 nov. 1900. Apotekare i Stockholm (se sid. 58).

KANTZAU, JOHAN CHRISTIAN. Född d. 31 mars 1774 i Vasa i Finland.

Föräldrar: Provinsialapotekaren JOACHIM CHRISTIAN KANTZAU,

född d. 28 mars 1732, död d. 30 sept. 1809, och BRITA MAGDALENA BRINCK, född d. . . . 1744, död d. 20 okt. 1784.

Genomgick lärdomsskolan i födelsestaden och antogs i juni 1789 till elev å apoteket Enhörningen i Stockholm. Han återvände dock redan före slutet af året till Finland för att å faderns apotek i Vasa fortsätta sin elevtjänstgöring samt undergick i maj 1794 farmacie studiosi-examen. På hösten s. å. reste han till Uppsala och inskrefs d. 4 okt. som student vid universitetet, där han under två terminer bevistade de kemiska föreläsningarne. I juni 1795 lämnade han Uppsala för att tillträda plats å apoteket i Karlstad, å hvilket han tjänstgjorde till 1801. Han aflade sistnämnda år provisorsexamen inför Collegium Medicum för att i egenskap af provisor biträda fadern vid skötseln af dennes apotek i Vasa.

Den 25 juni 1808 utkämpades i Vasa en häftig strid mellan landstigna svenska trupper och ryska ockupationstrupper under general Demidoffs befäl, efter denna strid följde en tre dagars våldsamt plundring af staden af de ryska trupperna. Äfven stadens apotek blef därunder plundradt och i grund förstördt, och då fadern redan uppnått sitt 76:te år, öfverlämnade han åt sonen att åter iståndsätta apoteket. Denne aflade därför d. 30 aug. s. å. i Stockholm apotekarexamen och öfvertog därefter apoteket såsom ägare.

I april 1822 försålde K. apoteket, öfverflyttade s. å. till Sverige och inköpte Risslinge säteri i Roslagen samt sysselsatte sig i några år med landtbruk. Han återinträdde 1826 på apotekarbanan såsom ägare af apoteket Hjorten i Stockholm, hvilket han förvärfvat af apotekare J. S. Stahre genom byte med Risslinge säteri. På grund af misslyckade spekulationer kom han på obestånd och måste 1836 afträda sin egendom till konkurs. Af sysslomännen i denna blef apoteket såldt i sept. s. å.

Kantzau var till 1849 fortfarande bosatt i Stockholm, men flyttade sistnämnda år till Karlstad, där han i små omständigheter tillbragte sina återstående dagar.

Vid assessor Göranssons afgang från ordförandeposten i apotekarsocieteten d. 3 dec. 1828, utsågs K. till hans efterträdare och kvarstod på denna post under det följande året.

Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1826.

Död d. 20 april 1855 i Karlstad.

Gift d. 26 juni 1804 i Karlstad med KATRINA MAGDALENA RADELOFF, född d. 21 juli 1784, död d. 31 mars 1849, dotter

till apotekaren därstädes DAVID DANIEL RADELOFF och ELISABETH SOFIA ANDERSSON. Äktenskapet var barnlöst.

Till apotekarsocietetens samlingar skänkte K. 1826 ett exsiccatorverk lafvar, bestående af 9 volymer. Vid statsverkets öfvertagande af den farmaceutiska undervisningen öfverlämnades denna samling till farmaceutiska institutet, i hvars botaniska museum den nu förvaras.

ALMSTRÖM, PER OLOF. Född d. 18 juni 1802 i Stockholm.

Föräldrar: E. o. stadstjänaren och tullvaktmästaren LARS OLOF ALMSTRÖM och MARIA CHARLOTTA EKMAN, född 1771, död 12 febr. 1853.

Almström hade genomgått Tyska national-lyceum i Stockholm, då han i febr. 1815 antogs till elev å apoteket Lejonet i Stockholm. Från våren 1817 fortsatte han sin elevtjänstgöring på det under uppsättning varande apoteket Nordstjärnan därstädes hvilken tjänstgöring var af synnerlig lärorik art för A., då han därvid fick, under den skicklige och framstående apotekare Plagemanns omedelbara handledning, deltaga i alla de laborationer, som voro erforderliga till apotekets öppnande. Den 25 april 1818 undergick han med utmärkt vackra vitsord farmacie studiosi-examen. Han erhöll s. å. anställning vid Vena koboltgrufva i Närke för att biträda vid anläggandet af en fabrik för tillverkning af »chaux metallique». Till följd af ogynnsamma konjunkurer måste denna snart nedläggas, och han antogs då till proberare vid Gladhammars på nytt upptagna koboltgrufva i Småland, och 1822 utförde han, på enskild persons uppdrag, undersökningar vid Loos ödelagda koboltgrufva i Hälsingland.

Följande år aflade han d. 16 april apotekarexamen och erhöll därvid af examinatorerna, J. J. Berzelius samt apotekarne Plagemann och P. A. Gillberg, högsta betygsggraden.

Efter tjänstgöring å apotek i landsorten inköpte och tillträdde A. d. 1 juli 1829 apoteket i Åmål, hvarå han d. 4 sept. s. å. undfick privilegium. Han afyttrade detsamma d. 21 aug. 1836 och öfvertog d. 6 i följande månad apoteket Hjorten i Stockholm samt erhöll privilegium därå d. 11 okt s. å. Af ekonomiska skäl blef han 1839 nödsakad att försälja sistnämnda apotek och afträdde det d. 1 april s. å. Under de följande åren meddelade han i Stockholm enskild undervisning i farmaceutisk

kemi åt ett större antal farmacie studiosi och utöfvade samtidigt en rätt liflig författarverksamhet.

Då 1846—47 en fullständig omorganisation af teknologiska institutet ägde rum, förordnades A. d. 1 febr. 1846 till föreståndare för institutets laboratorium och till lärare i kemisk teknologi samt uppehöll under höstterminen s. å. professuren i allmän kemi och kemisk teknologi. När sistnämnda befattning 1847 tillsattes på ordinarie stat blef A., som sökt densamma, förbigången. Från 1846 var han äfven anställd som lärare vid Stockholms slöjdskola.

Till det 1848 beslutade nya apoteket i Gäfle anmälde A. sig äfven som sökande, men, trots sin obestriddliga öfverlägsenhet i meriter, blef han ej af sundhetskollegium föreslagen därtill. Detta på grund af kollegii då strängt vidhållna åsigt, att apotekare, som försålt sitt innehafda apotek, ej borde komma i åtanke vid tilldelande af personligt privilegium å nyinrättade apotek.

När farmaceutiska institutet med 1837 års början trädde i verksamhet, uppehöll A. under vårterminen s. å. utan ersättning lärarebefattningen i farmaceutisk kemi. Läsåren 1837—39 var han af apotekarsocieteten utsedd till examinator i apotekar-examen samt hade 1838—39 på societetens uppdrag inseende öfver institutet. Var 1838—39 apotekarsocietetens taxerevisor.

Frågan angående de säljbara apoteksprivilegiernas afskaffande genom deras amortering debatterades vid denna tid mycket ifrigt, särskildt med anledning af en utaf apotekare Forshæll utgifven skrift med förslag till frågans lösning.

Apotekarsocieteten, som af statssekreteraren von Hartmansdorff under hand blifvit uppmanad att taga hans förslag under öfvervägande, lämnade i dec. 1836 Almström i uppdrag att tillsammans med apotekare J. C. Fritz utreda frågan samt utarbета ett fullständigt förslag till amortering af apoteksprivilegierna. Ett sådant afgafs af dem redan d. 1 mars 1837, men det väl uttänkta förslaget väckte hos en stor del af societetens medlemmar i Stockholm den häftigaste opposition och föranledde en mängd stridigheter inom societeten. Särskildt voro angreppen riktade mot Almström, och han ådrog sig härvid mycken ovilja från sina yrkeskamraters sida. Förslaget blef vid apotekarsocietetens allmänna sammankomst i juli s. å. förkastadt.

Af de talrika arbeten, som A. under loppet af ett 10-tal år utgaf, märkas särskildt: *Apotekarkonstens Elementer. Lärobok*

för apotekselever (1841); *Kemisk teknologi*, del 1, 2 (1844—45); *Supplement till Kemisk teknologi* (1847); *Handelsvarukännedom* (1845); *De första grunderna i naturläran i allmänhet och kemien i synnerhet* (1848). Därjämte utgaf han 1837 i Stockholm *Farmaceutiskt notisblad* (1 årg.), 1847—48 *Teknokemisk journal* (2 årg.) samt redigerade 1845—49 de naturhistoriska, tekniska och kemiska uppsatserna i det 1845—52 af P. G. Berg utgifna *Svenskt konversationslexikon*.

Död d. 23 febr. 1849 i Stockholm.

Gift d. 25 juli 1830 i Karlstad med SOFIA CHARLOTTA GJÖRCKE, född d. 12 sept. 1804, död d. 9 april 1846, dotter till hospitalssysslomannen, löjtnant CARL GUSTAF GJÖRCKE och SARA MARIA BOSTRÖM.

Barn: SOFIA MARIA CHARLOTTA, född d. 8 juni 1831, död d. 14 dec. 1837; — CARL ROBERT FRIDOLF, född d. 22 aug. 1832, död d. 28 aug. 1834; — ADOLF FREDRIK ROBERT, född d. 19 aug. 1834, död d. 17 sept. 1911. Civilingeniör. Disponent för Rörstrands porslinsfabrik i Stockholm. Riksbanksfullmäktig och mångårig ledamot af riksdagens första kammare; — SOFIA LOVISA AUGUSTA, född d. 21 mars 1838, död d. 26 nov. 1863.

Apotekare Almström var en af apotekarkårens kunnigaste och mest framstående medlemmar. Såsom lärare utmärkte han sig genom sitt intressanta och lättfattliga föredrag och de tydliga samt aldrig misslyckade experiment, hvarmed han lät sina föreläsningar åtföljas. Såsom skriftställare ådagalade han en ovanlig flit, och hans skrifter vittna om grundliga sakkunskaper samt ett skarpsynt urval af det för vårt land vid dess dåvarande industriella ståndpunkt mest angelägna. Bland hans skrifter intager säkerligen det af honom utgifna, vidtomfattande arbetet kemisk teknologi främsta rummet, och länge var detta snart sagdt oundgängligt såsom uppslagsbok för tekniska yrkesidkare och såsom lärobok. Han var äfven den förste, som med någon framgång införde beredning af artificiella mineralvatten i Sverige, äfvensom använde metoden att eftergöra de varma hälsokällornas vatten i koncentrerad form, för att genom deras utspädning med kokhett vatten erhålla hälsovatten i normalt tillstånd, både i afseende på styrka och temperatur. Hans allt för tidiga bortgång var för såväl farmacien som den kemisk tekniska industrien i Sverige till stor förlust.

HAMBERG, NILS PETER. Född d. 4 nov. 1815 i Stockholm.

Föräldrar: Kofferdikapten NICLAS HAMBERG, född d. 8 okt. 1785, död d. 14 aug. 1830, och MAGDALENA LOVISA LÖVENBERG, född d. 19 sept. 1791, död d. 18 mars 1863.

Efter att hafva genomgått Maria skola i Stockholm och i juni 1829 aflagt afgangsexamen till gymnasium antogs han d. 13 febr. 1830 till elev å apoteket Gripen i Stockholm samt undergick d. 3 dec. 1834 farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion. Han tjänstgjorde fortfarande å nämnda apotek 1835—36 och aflade den 2 maj 1838 apotekarexamen. Den 1 april 1839 tillträdde han, efter avslutadt köp, apoteket Hjorten i Stockholm, erhöll privilegium därå d. 28 maj s. å. och innehade detsamma till april 1850. Hambergs apotekarbana var därmed lyktad, men han fortfor likväl att stå apotekarkåren ganska nära dels som lärare, dels som inspektor vid farmaceutiska institutet.

Året efter sitt öfvertagande af apoteket beslöt H. att utbilda sig till läkare. Sedan han inhämtat förberedande kunskaper aflade han höstterminen 1841 studentexamen i Uppsala och inskrefs som studerande af Stockholms nation vid universitetet. Han blef hösten 1842 mediko-filosofie kandidat och fortsatte därefter studierna dels i Uppsala, dels i Stockholm, där han 1843—44 studerade anatomi, fysiologi och kemi vid Karolinska institutet, samt aflade d. 20 juni 1846 i Uppsala medicine kandidat-examen. För vinnande af medicine doktorsgraden ventilerade han d. 15 juni 1848 under professor Göran Wahlenberg en afhandling: Om vegetabiliska drogers insamling och förvaring. Han aflade d. 4 nov. s. å. medicine licentiat-examen, blef d. 21 febr. 1849 kirurgie magister och d. 1 juni s. å. medicine doktor utan promotion.

Hambergs verksamhet som praktiserande läkare var i hufvudsak begränsad till några kortare förordnanden som karantänsläkare m. m., hvarjämte han 1850—53 innehade befattningen som fattigläkare å Kungsholmen.

Det var åt lärarkallet H. ägnade större delen af sitt verk samma lif. Från jan. 1848 till 1854 var han t. f. adjunkt i kemi och farmaci vid Karolinska institutet och samtidigt laborator vid farmaceutiska institutet. Han förordnades 1858—59 att under vakans bestrida professuren i kemi vid Karolinska institutet och 1860 till extra lärare vid veterinärintitutet med

föreläsningsskyldighet i kemi, farmakologi och toxikologi. Följande år blef han lärare i kemi vid farmaceutiska institutet och var från 1863 till sin afgang 1873 jämväl inspektor för det samma. Sistnämnda uppdrag innehade han ännu en gång läsåret 1876—77.

År 1868 utnämndes H. till lektor vid veterinärinstitutet. Han förordnades 1872 att vara rättskemist och bestred denna tjänst till juli 1874. Sistnämnda år var han t. f. medicinalråd i sundhetskollegium.

När befattningen som rättskemist 1875 uppfördes på ordinarie stat, med professors benämning för innehafvaren, utnämndes H. d. 31 dec. s. å. därtill. Han kvarstod som sådan till 1883, då han afgick med pension.

Såsom innehafvare af riksstatens större stipendium för civile läkare uppehöll H. sig 1851—52 i 15 månader utomlands och idkade därunder studier i fysiologisk och patologisk kemi i Tyskland, Belgien och England. Med understöd af allmänna medel besökte han 1862 års exposition i London för att taga kännedom om där utställda hälso- och sjukvårdsartiklar.

Åren 1843—48 utgaf H. en medicinsk farmaceutisk drog-samling, väl bekant och uppskattad af forna tiders läkare och farmaceuter, för hvilket arbete han 1848 af sundhetskollegium tilldelades en belöning af 20 dukater. Under sin studieresa 1851—52 hade han hopbragt en större samling naturalster, fabrikater, instrumenter och konst saker, med hvilka han i aug. 1853 anordnade en utställning å Karolinska institutets lokal. Genom bidrag af allmänna medel vidmakthöllos och förökades dessa samlingar, så att ett museum för naturvetenskap, slöjd och konst 1854 inrättades i Stockholm och upprätthölls till 1864, då samlingarna dels försålles, dels bortskänktes till skolor.

Såsom kommittéledamot deltog H. i utarbetandet af sjunde editionen af den svenska farmakopén samt af tredje upplagan af veterinärfarmakopén. Äfvenså deltog han verksamt i 1873 och 1879 års taxekommittéers arbete. Vid såväl 1866 års industriutställning i Stockholm som vid allmänna landtbruksmötet därstädes 1868 och i Norrköping 1876 var H. utsedd till juryman, och under 4 år inspekterade han, enligt uppdrag af sundhetskollegium, apoteksinrättningar i riket.

Hamberg utöfvade en stor litterär verksamhet, och förteckningen å hans tryckta skrifter, sträckande sig till 1879, upp-

tager fem sidor i Bruzelii apotekarhistoria, hvartill kommer ett ej obetydligt antal af senare datum. Hans talrika afhandlingar äro intagna i Hygiæa, Svenska läkarsällskapets förhandlingar, Farmaceutisk tidskrift jämte flere andra in- och utländska tidskrifter. H. var en flitig och samvetsgrann analytiker, särskildt på de tidsödande vattenundersökningarnas område. Ett betydande arbete nedlade han på undersökning af luften i boningsrum, beklädda med arsenikhaltiga tapeter, och af de flyktiga arsenikföreningarnas inverkan på människokroppens olika organ.

Hamberg sysslade äfven med bibliografi och har i Farmaceutisk tidskrift 1861—62 skrivit rätt omfattande uppsatser öfver: Svensk farmaceutisk bibliografi.

Hans verksamhet vid farmaceutiska institutet var till stort gagn för detsamma. Jämte d. v. inspektorn, professor L. Stenberg erhöll han 1863 uppdrag att anordna och inreda de af apotekarsocieteten nybyggda lokalerna för institutet, hvilket uppdrag utfördes till allmän belåtenhet. Det var äfven under H:s tid såsom inspektor, som institutet erhöll examensrätt, och förslaget till 1867 års examensstadga är uppgjort af honom.

Genom sin donation af 10,000 kronor till farmaceutiska institutet, företrädesvis afsedd till främjandet af undervisningen i mikroskopisk anatomi, och sin donation af samma belopp att lägga till den af K. Vetenskapsakademien förvaldade Schéele-fonden, hvars afkastning hvar 3:dje år utdelas af farmaceutiska institutet, bevisade H., äfven efter sin afgang som lärare och inspektor, sitt varma intresse för detsamma.

Hamberg blef ledamot af Svenska läkarsällskapet 1839, var arbetsåret 1864—65 sällskapets ordförande samt kallades 1889 till dess hedersledamot. Hedersledamot af Pharmaceutical Society of Great Britain 1856, ledamot af Norska läkarsällskapet 1863; ledamot af K. Landbruksakademien 1872; hedersledamot af Philadelphia College of Pharmacy 1875; ledamot af K. Vetenskapsakademien 1878. R. V. O. 1861; R. N. O. 1872.

Död d. 13 febr. 1902 i Stockholm. Begraven å Stockholms norra kyrkogård.

Gift d. 21 maj 1854 i Norrköping med EMMA AUGUSTA CHRISTINA HÄRNSTRÖM, född d. 23 mars 1833, dotter till bruksinspektoren CARL MAGNUS HÄRNSTRÖM och ANNA ULRICA JURINGIUS.

Barn: ANNA, född d. 2 april 1855, gift d. 4 nov. 1880 med sedermera kaptenen vid Värmlands regemente ERNST ERIK DANIEL ÖMAN, född d. 25 febr. 1850, död d. 12 sept. 1906; — LOUISE, född d. 21 aug. 1856, gift d. 26 april 1887 med grosshandlaren i Stockholm JOHANNES JOACHIM DANIELSEN, född d. 10 aug. 1847; — EMMA, född d. 27 juni 1859, död d. 22 jan. 1862; — HILDA, född d. 2 maj 1861, död d. 5 jan. 1866; — AXEL, född d. 17 jan. 1863. Fil. doktor, professor vid Uppsala universitet; — ULRIKA, född d. 10 okt. 1865.

Ur den sympatiska, af Doktor E. G. Johnson författade minnesteckningen öfver Hamberg (i *Hygiæa* 1902, sid. 51) må nedanstående anföras: »Hamberg var en man af reslig kroppsbyggnad, goda kroppskrafter och stor energi. Han var till sitt väsen blid och älskvärd mot hög och låg, ung och gammal. Han hade ett lifligt intresse för människor och olika lifsförhållanden, påverkades lifligt af personlig beröring med människor och handlade alltid kraftigare genom direkta impulser från personer än genom inverkan af rena sakförhållanden. I hans världsliga handlande följde honom den vetenskapliga skarpsinnigheten och opartiskheten, och för en god sak var han beredd att offra hvad han förmådde. Hans lifsgärning och hans lifsförhållanden vittna därom. Uti hans historia finnas flera olika tidsmoment, under hvilka han alltid rastlöst arbetade, icke för pekuniär vinning, utan för att förbättra samtida förhållanden. Han lämnade succesivt de sannolikt fördelaktigare positionerna såsom apotekare och läkare för att kunna odeladt offra sin tid åt vetenskapligt arbete. Hans verksamhet vid farmaceutiska institutet var mycket betydelsefull, och finnas från denna tid äfven talande bevis på hans kärlek till både undervisning och lärjungar. Han var en faderlig vän för sina lärjungar och ej få voro de, som han med lock och pock dref till studier. Det hände till och med, att senfärdiga och liknöjda fingo inackordera sig i hans familj för att jämte studier på institutet samtidigt åtnjuta hans privata handledning, hvarigenom de slutligen tvingades att aflägga examen. I sitt eget arbete var han ytterst flitig, ordentlig och noggrann och ville helst arbeta alldeles ensam och fullkomligt ostörd.

Sitt angenäma hem öppnade han med största älskvärdhet för sina vänner, och många läkare och apotekare af äldre och yngre generationer hafva i hans familj åtnjutit mycken gästfrihet och tillbragt oförgätliga stunder.

Vid 67 års ålder började H. lida af en ögonsjukdom, som tvang honom att upphöra med vetenskapligt arbete. Tvenne försök att på operativ väg förbättra hans ögonsjukdom (grå starr) lyckades ej, och från år 1889 var Hamberg fullkomligt blind. —

Hamberg gaf ur sin fulla själ, hvad han ägde, utan hänsyn till person eller sak, och stora voro de gåfvor han skänkte.»

LEFFMAN, CARL RUDOLF. Född d. 12 maj 1819 i Stockholm.

Föräldrar: Handlanden RUDOLF LEFFMAN, född d. 14 dec. 1780 i Schwerin i Mecklenburg, död d. 7 maj 1832, och DEBORA SCHLESINGER, född d. 16 mars 1788, död d. 20 juni 1846.

Vid 13 års ålder antogs L. till elev å apoteket Markattan i Stockholm och aflade d. 4 okt. 1838 farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion. Han tjänstgjorde därefter å apoteken i Sigtuna, Södertelje, Arboga, Norberg och Säter samt å apoteken Bäfvern i Västerås och Kronan i Norrköping, biträdde en tid vid vattenfabrikationen vid Djurgårdsbrunn och var under en sommar anställd å den af apotekare C. J. Fritz drifna vattenfabriken i Stockholm. Höstterminen 1847 inskrefs L. vid farmaceutiska institutet och aflade d. 29 mars 1849 apotekarexamen. I april påföljande år inköpte och tillträdde han apoteket Hjorten i Stockholm, hvarå han först d. 23 juni 1857 undfick privilegium, och hvilket han i okt. 1858 åter afyttrade. Han var under sin återstående lefnad fortfarande bosatt i Stockholm.

¹Ledamot af Svenska läkarsällskapet 1850.

Genom testamentarisk bestämmelse af d. 4 april 1877 förordnade L., att, sedan några i testamentet angifna personer, hvilka ur afkastningen af en honom tillhörig fastighet i Stockholm skulle erhålla vissa årliga legat, till fullo bekommit dessa eller med döden afgått, densamma skulle försäljas och af köpeskillingen en stipendiefond bildas. Af räntan å fonden, som förvaltas af farmaceutiska institutets styrelse, skall utdelas årliga stipendier å 500 kronor till obemedlade farmaceuter, hvilka studera till apotekarexamen. Sedan den siste donations-tagaren 1911 aflidit, kommer stipendiefonden nu att träda i verksamhet.

Af L:s boksamling skulle den del däraf, som berörde farmaci-
en och dess hjälpvetenskaper, öfverlämnas till farmaceutiska
föreningens bibliotek. Flertalet af dessa böcker fick föreningen
emottaga redan under L:s lifstid.

Död d. 18 juni 1881 i Stockholm.

Apotekare Leffman var en rätt kunnig och bildad man. Vid
46 års ålder bröts på en gång hans dittills ovanligt goda hälsa,
och han återvann sedermera aldrig sin fulla arbetskraft. Hans
tillstånd förbättrades dock i sådan mån, att han kunde syssel-
sätta sig med läsning, och han tog rätt lifligt del af nyare litte-
ratur, särskildt farmaceutisk.

Leffmans föräldrar tillhörde båda den mosaiska trosbekän-
nelsen, och han uppfostrades själf i densamma. Under sin
elevtid öfvergick han till den evangelisk-lutherska läran och lät
1835 döpa sig. I dopet erhöill han namnen Carl Rudolf, och
han bortlade då namnet Semmi, som han dittills burit.

NORDGREN, GUSTAF ROBERT.

Var 1858—63 ägare af apoteket Hjorten i Stockholm. (Se
ofvan under apoteket Morianen, sid 91.)

NORSELIUS, CARL AUGUST RUDOLF. Född d. 10 sept.
1839 i Askersund.

Föräldrar: Rådmanen i Askersund GUSTAF NORSELIUS, född
d. 11 sept. 1802, död d. 26 dec. 1875, och MARIA CATARINA
LUNDBERG, född d. 25 dec. 1802, död d. 24 maj 1886.

Erhöll undervisning vid elementarläroverken i Askersund och
Örebro samt antogs d. 2 febr. 1855 till elev å apoteket i först-
nämnda stad. Den 5 maj 1858 undergick han i Stockholm
farmacie studiosi-examen inför apotekarsocietetens direktion,
hvarefter han under två år tjänstgjorde å apoteket Lejonet där-
städes. Höstterminen 1860 inskrefs N. vid farmaceutiska in-
stitutet och aflade d. 7 maj 1862 apotekarexamen. Var från d.
8 maj s. å. anställd å apoteket Hjorten i Stockholm, till dess
han 1863 inköpte detsamma och undfick privilegium därå d.
25 sept. s. å.

Från sitt dåvarande läge, Handtverkargatan n:r 8, flyttades
apoteket d. 1 okt. 1889 af N. till nya tidsenliga lokaler i n:r
14 Schéelegatan.

I apotekarsocietetens direktion inträdde N. 1863 såsom societetens kassaföreståndare, på hvilken post han kvarstod till 1879, och 1879—82 samt 1891—96 var han ledamot af direktionen. Han var därefter examinator i farmacie studiosi-examen 1863—66.

Såsom kommunalman har N. varit mycket verksam och har han innehåft följande uppdrag: Ledamot af öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor och af kyrkofullmäktige, ledamot af Kungsholms församlings skolråd. Dessutom hade han 1882—94 det maktpåliggande uppdraget som verkställande direktör i Kungsholms församlings fattigvårdsstyrelse.

R. V. O. 1888. Erhöll 1901 Serafimermedaljen för förtjänstfull verksamhet inom fattigvården.

Gift d. 6 nov. 1863 i Stockholm med AUGUSTA SOFIA TEODOLINDA SANDAHL, född d. 19 nov. 1842, dotter till rustmästaren PER SANDAHL och SOFIA WILHELMINA NYSTRAND.

Barn: CARL GUSTAF, född d. 26 dec. 1864. Kommendörkapten af 2:dra gr. vid K. flottan; — RUDOLF, född d. 5 okt. 1865, död d. 24 dec. 1892; — PER ERIK, född d. 2 okt. 1874. Artist; — STEN AUGUST, född d. 26 febr. 1876. Gymnastikdirektör; — ELSA SOFIA, född d. 24 juli 1882, gift d. 14 dec. 1911 med kaptenen vid Södermanlands regemente OSKAR WILHELM GREVESMÜHL, född d. 12 juli 1870.